

منبر کوتاه با موضوع :

مقام والاک مادر در قرآن

آیت الله جوادی آملی

نوع دستورهایی که اسلام به زن و مرد می دهد، در عین حال که يك راه مشترکی برای هر دو قائل است ولی راه مخصوص را هم از نظر دور نمی دارد، وقتی احترام به پدر و مادر را بازگو می کند، برای گرامی داشت مقام زن، نام مادر را جداگانه و بالاستقلال طرح می کند. قرآن کریم می فرماید:

« اما یبلغن عندک الکبر احدهما او کلاهما فلا تقل لهما اف و لا تنهرهما و قل لهما قولا کریماً »

اگر یکی از آن دو یا هر دو، در کنار تو به سالخوردگی رسیدند به آنها حتی « او ف » مگو و به آنها پرخاش مکن و با آنها سخنی شایسته بگوی.

و در بخشی دیگر می فرماید: ما سفارش کردیم به انسان که احسان را نسبت به پدر و مادر فراموش نکند:

« و وصینا الانسان بوالدیه احسانا »

و انسان را نسبت به پدر و مادرش به احسان سفارش کردیم.

« و قضی ربک الا تعبدوا الا ایاه و بالوالدین احسانا »

پروردگار تو مقرر کرد که جز او را مپرستید و به پدر و مادر خود احسان کنید. و در جای دیگر

احسان به پدر و مادر را در کنار عبادت حق یاد می کند:

« ان اشکر لی و لوالدیک »

شکر گزار من و پدر و مادرت باش.

اما با همه این تجلیل های مشترک، وقتی می خواهد از زحمات پدر و مادر یاد کند، از زحمت مادر

سخن می گوید، نه از زحمت پدر، آنجا که می فرماید:

«و وصینا الانسان بوالديه احسانا حملته امه کرها و وضعته کرها و حملة و فصالة ثلاثون شهرا»
زحمت سی ماهه مادر را می شمارد، که: دوران بارداری، زایمان، و دوران شیرخواری برای مادر
دشوار است. و همه اینها را به عنوان شرح خدمات مادر ذکر می کند. قرآن کریم به هنگام یادآوری
زحمت حتی اشاره ای هم به این موضوع ندارد که: پدر زحمت کشیده است.

بنابراین، آیات قرآن که در مورد حق شناسی از والدین آمده است بر دو قسم است: يك قسم حق
شناسی مشترك پدر و مادر را بیان می کند و قسم دیگر، آیاتی است که مخصوص حق شناسی مادر
است، قرآن کریم اگر در باره پدر حکم خاصی بیان می کند فقط برای بیان وظیفه است، نظیر:

«و علی المولود له رزقهن و کسوتهن بالمعروف»

خوراک و پوشاک مادران به طور شایسته به عهده پدر فرزند است.

ولیکن هنگامی که سخن از تجلیل و بیان زحمت است، اسم مادر را بالخصوص ذکر می کند

